

Założenia do Diagnozy problemów społecznych Miasta Gliwice

Obszar 1: Niepełnosprawność

Zagadnienia badawcze:

- a) liczba osób z niepełnosprawnością,
- b) liczba dzieci z niepełnosprawnością,
- c) liczba osób z niepełnosprawnością korzystających ze wsparcia OPS,
- d) potrzeby osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów,
- e) ocena dostępności ze szczególnym uwzględnieniem budynków na cele usług publicznych,
- f) doświadczenie dyskryminacji i przemocy ze względu na niepełnosprawność.

Obszar 2: Starzenie się społeczeństwa

Zagadnienia badawcze:

- a) struktura demograficzna miasta,
- b) liczba seniorów (w podziale na grupy wiekowe, płeć, dzielnice zamieszkania),
- c) liczba seniorów korzystających ze wsparcia OPS,
- d) obawy osób wchodzących w wiek senioralny,
- e) potrzeby seniorów,
- f) potrzeby osób samotnych,
- g) potrzeby w zakresie wsparcia seniorów w szczególnych sytuacjach (rodzice osób uzależnionych, rodzice osób niesamodzielnych),
- h) otwartość na cohousing senioralny – tworzenie miejsc wspólnego zamieszkania dla samotnych seniorów, gdzie każdy mógłby mieszkać oddzielnie, a jednocześnie istniałyby przestrzenie wspólne oraz zapewnione byłoby wsparcie (np. OPS czy wolontariuszy),
- i) liczba osób bezdzietnych w wieku od 40 lat wzwyż.

Obszar 3: Rodzina i piecza zastępcza

Zagadnienia badawcze:

- a) liczba i struktura rodzin,
- b) liczba rodzin korzystająca ze wsparcia OPS,
- c) problemy w rodzinie dotyczące dzieci,
- d) problemy występujące w rodzinie i potrzeby w zakresie wsparcia,
- e) dzietność,
- f) prognozowana liczba dzieci w wieku 0-3,
- g) bariery dla rodzicielstwa,
- h) liczba i struktura rodzin zastępczych,
- i) liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej,
- j) przyczyny umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej,
- k) bariery rozwoju rodzicielstwa zastępczego,
- l) potrzeby rodzin zastępczych,
- m) ocena procesu usamodzielniania się i obawy wychowanków pieczy zastępczej,
- n) problemy pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.

Obszar 4: Uzależnienia

Zagadnienia badawcze:

- a) liczba osób korzystających z terapii uzależnień,
- b) liczba wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i osób skierowanych na leczenie,
- c) czas oczekiwania na poradę lub terapię,

- d) liczba osób, które rocznie mogą skorzystać z bezpłatnej terapii, konsultacji,
- e) potrzeby w zakresie wsparcia osób współuzależnionych,
- f) świadomość społeczna dotycząca miejsc, gdzie można otrzymać pomoc,
- g) zetknięcie się z problemami uzależnień od alkoholu/narkotyków/innych w otoczeniu,
- h) stosunek społeczny do dostępności alkoholu oraz wprowadzenia nocnej prohibicji (w skali dzielnicowej, miejskiej),
- i) świadomość społeczna i przyzwolenie na zjawiska szkodliwe, takie jak:
  - prowadzenie samochodu pod wpływem alkoholu,
  - spożywanie alkoholu przez kobiety w ciąży,
  - spożywanie alkoholu przez nieletnich,
  - spożywanie „energetyków” przez nieletnich,
  - korzystanie ze smartfonów przez małe dzieci.

Obszar 5: Przemoc

Zagadnienia badawcze:

- a) statystyki dotyczące zjawiska przemocy,
- b) zetknięcie się (samemu, w otoczeniu) ze zjawiskami: przemocy domowej, cyberprzemocy, przemocy rówieśniczej, przemocy ekonomicznej,
- c) stosunek społeczny do stosowania kar fizycznych wobec dzieci.

Obszar 6: Ubóstwo

Zagadnienia badawcze:

- a) liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej,
- b) skala potrzeb żywnościowych i pomocy rzeczowej,
- c) problem głodu/niedożywienia wśród dzieci,
- d) powody korzystania z pomocy – przyczyny ubóstwa,
- e) skala dziedzicznego ubóstwa,
- f) zadłużenie lokali mieszkalnych z zasobu miejskiego,
- g) świadomość społeczna związana z marnowaniem żywności.

Obszar 7: Bezdomność

Zagadnienia badawcze:

- a) liczba i struktura demograficzna osób bezdomnych,
- b) udział osób bezdomnych korzystających ze wsparcia w stosunku do ogółu osób bezdomnych,
- c) przyczyny bezdomności,
- d) czas trwania bezdomności,
- e) problem bezdomności młodych – liczba bezdomnych młodych oraz wychowanków pieczy zastępczej.

Obszar 8: Mieszkalnictwo

Zagadnienie badawcze:

- a) liczba nowych mieszkań oddawana do użytku w ujęciu rocznym,
- b) ceny mieszkań na rynku wtórnym i pierwotnym w odniesieniu do średniego wynagrodzenia w Gliwicach,
- c) czas oczekiwania na mieszkanie z zasobu miejskiego,
- d) liczba mieszkań w zasobie miejskim bez dostępu do toalety oraz łazienki w obrębie lokalu i ich lokalizacja według dzielnic,
- e) udział mieszkańców miasta bez dostępu do łazienki w mieszkaniu w stosunku do ogółu mieszkańców,
- f) liczba mieszkań w budynkach bez windy (oprócz zlokalizowanych na parterze),

- g) potrzeby i bariery związane z mieszkalnictwem.

Obszar 9: Rynek pracy

Zagadnienia badawcze:

- a) poziom i struktura bezrobocia,
- b) liczba osób długotrwale bezrobotnych,
- c) wskaźniki aktywności zawodowej, w tym liczba osób nieaktywnych zawodowo w wieku produkcyjnym i przyczyny braku aktywności,
- d) struktura zatrudnienia,
- e) wysokość wynagrodzeń,
- f) liczba osób pracujących z niepełnosprawnością,
- g) liczba pracujących emerytów oraz udział w stosunku do ogółu emerytów,
- h) liczba pracujących w Gliwicach obcokrajowców,
- i) zawody deficytowe obecnie i w najbliższych latach.

Obszar 10: Zdrowie, kondycja psychiczna i styl życia mieszkańców

Zagadnienia badawcze:

- a) stan zdrowia mieszkańców (m.in. choroby przewlekłe, długotrwałe problemy zdrowotne),
- b) potrzeby w zakresie leczenia specjalistycznego – najczęściej poszukiwani lekarze specjaliści oraz długość oczekiwania na wizytę,
- c) korzystanie z badań profilaktycznych,
- d) liczba osób korzystających z leczenia psychiatrycznego (w podziale na dzieci i dorosłych),
- e) długość kolejek do lekarzy psychiatrów w ramach NFZ,
- f) liczba prób samobójczych i skutecznych samobójstw (z podziałem na wiek i płeć),
- g) zetknięcie się z problematyką zaburzeń psychicznych w najbliższym otoczeniu,
- h) potrzeby w zakresie pomocy psychologicznej i psychiatrycznej,
- i) lęki i obawy mieszkańców,
- j) styl życia mieszkańców – uprawianie sportu, dieta.

Obszar 11: Aktywność społeczna i obywatelska

Zagadnienia badawcze:

- a) frekwencja wyborcza,
- b) udział w Gliwickim Budżecie Obywatelskim (liczba wniosków, liczba oddanych głosów),
- c) liczba organizacji pozarządowych,
- d) działalność w organizacjach pozarządowych,
- e) uczestnictwo w akcjach charytatywnych,
- f) udział w wolontariacie,
- g) przekazywanie 1,5% podatku,
- h) możliwości i bariery realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe,
- i) gotowość mieszkańców do zaangażowania w sprawy swojego otoczenia (np. wsparcia sąsiadów, działań na rzecz dzielnicy).

Obszar 12: Inne tematy dotyczące życia w Gliwicach

Zagadnienia badawcze:

- a) zetknięcie się z problemami społecznymi z różnych obszarów,
- b) korzystanie ze wsparcia jednostek miejskich (np. OPS, PUP) i ocena ich działania,
- c) zapotrzebowanie na usługi społeczne w przyszłości w związku ze zmianami demograficznymi, klimatycznymi, społecznymi,
- d) potrzeby studentów w kontekście pozostania w Gliwicach po zakończeniu nauki,

- e) przestępczość w podziale na dzielnice,
- f) wsparcie dla osób opuszczających zakłady karne,
- g) źródła pozyskiwania informacji o mieście, ofercie wydarzeń i wsparcia.

Obszar 13: Społeczności lokalne, życie w dzielnicach

Zagadnienia badawcze:

- a) kluczowe grupy mieszkańców: seniorzy, rodziny, osoby z niepełnosprawnościami,
- b) charakterystyka demograficzna i występowanie niekorzystnych zjawisk społecznych,
- c) uwarunkowania historyczne, gospodarcze, przemysłowe oraz aktualne kierunki rozwoju dzielnic,
- d) główni aktorzy społeczni (podmioty, instytucje, osoby),
- e) dostęp do usług z zakresu: ochrony zdrowia, opieki nad dziećmi do lat 3 oraz edukacji, wsparcia pozaszkolnego, kultury, spędzania czasu wolnego, wsparcia dla dzieci i dorosłych ze szczególnymi potrzebami,
- f) dostęp do przestrzeni zielonych i rekreacyjnych,
- g) dostęp do transportu publicznego,
- h) dostęp do usług handlowych oraz innych usług zabezpieczających kluczowe potrzeby mieszkańców.